

nent: enfront de *fundere* tenim *fūtis* i *fūtilis*, enfront de *pingere* (*pictus*) hi ha l'arrel ΠΙΚ- (representada pel gr. *ποικίλος* i el germ. *fēh* 'virolat', scr. *piṃcāti* 'adornar', esl. *pīsati* 'escriure'), i el cas que ens interessa es col·locaria vora el de *mungere/mūcus* (i *mūgil*). Pel que fa a *pungere*, sembla molt probable que l'arrel en reaparegui en el gr. *ἔχε-πυκῆς* ('sageta') que acaba en punta aguda'; i per ventura el gr. *πύκη* 'pi', amb la seva família indoeuropea (vegeu-ne més representants en Pok., *IEW*, 828), si admetem la possibilitat que aquest hagi pres nom de la forma afuada de les agulles de pinassa.

Que un *PŪGA/*PŪCA fos un mot llatí romà, exclòs de la llengua literària, seria naturalment una idea estirada pels cabells (per més que el fet que EU i OU es canviïn normalment en ū en el llatí de Roma pugui semblar que faciliti l'etimologia): en una literatura i una filologia tan detalladament documentades ningú no ho pot creure. Que pogués pertànyer a dialectes rústics de la llengua del Laci (prenestí, tiburtí etc.) o bé a l'osco-umbro-sabèl·lic, tractant-se d'un terme tan aplicat a eines de conreu, a empelts i arbustos de bosquina, és, però, una idea ben raonable.

Però també és lícit pensar en el sorotàptic, i per fer-ho hi ha tota mena de raons. Un mot que en irlandès antic presenta la forma alternant *ubb/uirib*, amb el sentit de 'punta d'espasa', es creu que podria sortir d'una base amb -g- (si bé s'ha vacil·lat entre això i -b-) i que probablement pertanyi a la nostra arrel amb la caiguda de la P- que és de llei en cèltic: llavors això correspondria a una base pre-cèltica *PUGOS (Stokes-Bezz.). Un origen cèltic del nostre mot està certament exclòs per la caiguda de la P-, però el lèxic sorotàptic correspon a un compartiment del món indoeuropeu tan comú amb el cèltic!

El cas és que contra l'origen italiota del complex de PUA hi ha el fet que el mot es mostra amb una vitalitat i generalitat molt més gran en les terres hispàniques i australs de Gàl·lia que no pas a Itàlia. Però es pot sospitar que, de les dues bases bessones PŪCA/PŪGA que ens hem vist obligats a admetre, aquella ens presenti l'alternativa itàlica i aquesta la dels sorotàptics. Amb un origen sorotàptic potser també podríem admetre que, tenint la -g- en aquest llenguatge un caràcter evanescent a força de ser fricatiu, un *pu^a* sorotàptic amb g fonedissa fou llatinitzat com a *PUA ja des de la seva entrada en romànic: a *EntreDL* II, 198 vaig registrar casos de tal tendència a una articulació debilitada com a característica del sorotàptic. Precisament és en català i en portuguès, on el substrat sorotàptic és més fort que enlloc, on queden menys rastres de la -g- en aquest mot.

Cal fer un aclariment: el fet d'esmentar el gr. *πύκη* 'pi' no l'interpreti ningú en el sentit que *puca/puga* pugui resultar d'una llatinització del mot grec, car alguns mots de Rohlfs, de Jud⁴ i d'Angel. Prati (*Diz. Etim.*, p. 800) podrien ser malentesos en aquest sentit, però una lectura atenta ja mostra que ells pensen en germanor aborigen, no pas en manlleu del grec. És clar que ni el sentit de 'pi' no serviria, ni fóra possible

el pas de EU a ū en un manlleu del grec.

En fi queda una possibilitat d'ampliar encara més la parentela indoeuropea reforçant encara un poc més la hipòtesi sorotàptica; suggeriment problemàtic però que no es pot descartar del tot. Qui sap si va amb això el scr. *pūgaḥ* m. 'Areca catechu' o sigui 'la palma de betel', mot clàssic de l'Índic antic, i *pūgam* n. 'la nou del betel'. Car el betel és una mena de palma amb fulles de forma aguada si bé oval, i de disposició pinnada, o sigui composta de fulletes inser-tes a tots dos costats del pecíol, com les barbes d'una ploma (Webster; altrament el gust del betel és «pungent» *ibid.*). Si no hem tingut escrúpol a admetre que el nom abruzzès de l'erició i el nom italià de l'empelt vénen del mot per a 'pua', és clar, doncs, que aquí la base semàntica de la idea fóra tan bona o millor.

Val a dir, de tota manera: es tracta d'una planta enfiladissa enormement distinta de tota planta europea o africana, sense exceptuar-ne les nostres palmes. I s'ha de comptar molt, quan ens les havem amb un mot tan breu, amb la possibilitat d'una mera coincidència.

Uhlenbeck declara desconegut l'origen del mot; ni Pok., *IEW*, ni Walde-Pok. no en parlen enlloc, ni en el passatge citat d'aquell, ni en el d'aquest, II, 80, on haurien hagut de fer-ho. Mayrhofer opina (*Etym. Wb. d. aind.* II, 320): «potser dravídic, cf. telugu *pōka* 'Areca catechu' etc., Burrow, *Bull. of the Soc. of Orient. and Afr. Studies*, Londres XII, 386», i a això s'adhereix el Thumb-Hauschild III, 265.

Sembla, però, excessiu de dir, com aquest, que el caràcter dravídic és segur. Encara que l'arrel PEUG/PEUK no està indiscutiblement documentada més que en grec i en llatí, i essent ja més dubtosa (i només la variant PEUK-) la seva representació en cèltic, germànic i bàltic (Pok., *l. c.*, Walde-Pok. II, 15), no ens consta si la seva G era del tipus velar o post-palatal, no es pot pas descartar la possibilitat d'una supervivència acorralada en índic. A reserva, doncs, del que digui, en el treball citat l'autoritat superior de Burrow, hem de pendre en consideració la possibilitat que el telugu vagi manllevar el mot de l'ario-índic, puix que al capdavall les llengües dravídiques, és ben sabut, eren tan poc autòctones a la Índia com el sànscrit.

DERIV.: *Puada. Puaire. Puar. Puard; puarda. Puat* eina de teixidor [1384]: «uns ordidors e uns puats», *InvLC*, cf. oc. ant. *puat de teixidor* (PSW VI, 601) *puat* de pentinar cànem o lli [1388] mall., men.; 'eina de treballar el camp semblant a una aixada però amb tres (Estaon) o dues pues (Tavascan, Areu i Tor de Vall Ferrera)', 1932-34; cf. supra la cita de *pua* a. 1373. *Empuar; empuat; empuadora. Entrepuat. Espuar.*

Crida l'atenció el gascò luxionès *pioko* «bàton pointu à crochet pour tirer du foin» (Alf. Schmitt, *Termin. Past.*, 4) de *piuoca* amb diferenciació. D'aquí cat. *espiocar* que registro en el Baix Emp. amb el sentit de 'despuntar una planta (els animals peixedors)' («el bestiar ho *aspiòka*»); *AlcM* en dona diverses accs. entorn de la idea de 'pellucar', localitzant els matisos §§ 2, 3 i 4 a l'Emp. i § 1 a l'Emp. i CpTarr., amb la fantàstica etimologia «pres del cast. *despiojar* 'llevar